

การพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ชาตรี จำปาศรี^{1*} พิสิฐ เมธาภัทร² และ อโนมา ศิริพานิช³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 3) พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มเป้าหมายชั้นนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง จำนวน 16 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ (1) ด้านปัจจัยนำเข้า (2) ด้านกระบวนการ (3) ด้านผลผลิต และ (4) ด้านผลลัพธ์ ผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ส่วน คือ (1) โครงสร้าง (2) คู่มือครูที่ปรึกษา (3) ระบบสารสนเทศ และ (4) หลักสูตรฝึกอบรม ผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า มีความสอดคล้องทุกรายการและทุกองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมภาคทฤษฎี มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 84.64/85.54 ภาคปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 84.29 และในภาพรวมผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการติดตามและประเมินผลความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อครูที่ปรึกษา หัวหน้างานครูที่ปรึกษาที่มีต่อครูที่ปรึกษา และนักเรียนต่อครูที่ปรึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, ระบบครูที่ปรึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. +668 1665 6103 อีเมล: naychatree@live.com

Development and Evaluation of Teachers' Counselors Model Employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission

Chatree Champasri^{1*} Pisit Methapatara² and Anoma Siripanich³

Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop and evaluate the teachers' counselors' model employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission 2) develop and evaluate the teachers' counselors' system employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission and 3) develop and evaluate the efficiency of the training course on the teachers' counselors' model employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission, The target group of the research to evaluate efficiency of training course on the teachers' counselors' model employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission included 16 teachers'. The results revealed the followings: 1) The development and appropriateness assessment result of the teachers' counselors' model employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission consists of four sections (1) Input (2) Process (3) Output and (4) Outcome. The result reported by the experts showed that the overall system was appropriate at a high level. 2) The development and appropriateness assessment result of the teachers' counselors' models employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission consists of four sections (1) Structure (2) Teachers' counselors' manual (3) Information system and (4) Training program 3) The training course on development of the teachers' counselors' model employed by Education Institute under the Office of Vocational Educational Commission can be concluded that the efficiency of the training course was congruent with the objectives. The result showed that the efficiency was 84.64/85.54, the average achievement was 84.29, and the satisfaction evaluation of trainees in overall revealed the highest level and The results of follow-up and satisfaction evaluation from college administrators, trained teachers and students was at the highest level.

Keywords: Training program, Teachers counselors models, Vocational Education Commission

¹ Doctoral Degree Student, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

² Assistant Professor, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

³ Doctoral, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

* Corresponding Author Tel. +668 1665 6103 e-mail: naychatree@live.com

1. บทนำ

ในการจัดบริการการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะการพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นทำได้ยากยิ่ง การพัฒนาผู้เรียนต่างมีเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สามารถดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข โดยอาศัยหลักการสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการเรียนรู้ คือสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ประกอบกับเจตคติและพฤติกรรมของครูที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้เห็นคุณค่าของการรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ตลอดจนครูต้องเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ [1] เนื่องจากเยาวชน ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นอันเป็นวัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีความสับสนทางจิตใจมากที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา ผู้เรียนที่ศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ต่างมีจุดมุ่งหมายและคาดหวังที่จะศึกษาในสาขาวิชาที่ตนเลือกให้สำเร็จและพร้อมที่จะออกไปทำงานตามที่คาดหวัง ผู้เรียนเหล่านี้มีภูมิหลังครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เมื่อเข้ามาอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ในสถานศึกษาที่มีผู้เรียนรวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่แตกต่างไปจากสถาบันเดิม มีอิสระมากขึ้น ต้องอาศัยความรับผิดชอบตนเองมากขึ้น และต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนคนอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายในบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดปัญหาการปรับตัวทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต ในสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศแปรปรวนอย่างรวดเร็ว และการรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศมาใช้ โดยการแพร่กระจายจากสื่อทุกชนิดทำให้เกิดผลกระทบแก่เด็กและเยาวชนในวัยเรียน ซึ่งถ้าไม่มีผู้ชี้แนะหรือผู้ให้คำแนะนำอย่างดีจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมหรือดำเนินชีวิตที่อาจเป็นปัญหาแก่สังคม ซึ่งผู้ปกครองและครูต้องให้การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือในพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด ต้องให้คำแนะนำปรึกษาอย่างมีเทคนิควิธี [2]

ครูที่ปรึกษา เป็นบริการทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนว และให้การปรึกษาแนะนำผู้เรียน ทั้งด้านการเรียน การแก้ปัญหา และส่งเสริม

ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ติดตามดูแลผู้เรียนทั้งวันและทุกเวลา ครูที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องมีสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ และมีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ให้สำเร็จตามที่ได้รับ ความไว้วางใจจากสถานศึกษา ซึ่งต้องให้ความรัก ความอบอุ่นเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้อง ตลอดจนต้องช่วยประสานทำความเข้าใจ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง [3]

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังขาดการวางแผนการปฏิบัติงานครูที่ปรึกษา ทำให้การประสานงานของในการทำงานประสบปัญหา เพราะปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษาขาดความสำคัญ ผู้เรียนไม่เห็นถึงประโยชน์ของการมีครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาแต่ละคนมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่ไม่เหมือนกัน ไม่เข้าใจวิธีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในปกครองของตนเอง ทำให้การแก้ปัญหาของผู้เรียนขาดประสิทธิภาพ ขาดการติดตามประเมินผล มีการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่องและไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ระบบครูที่ปรึกษาประสบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัญหาครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาข้างต้น สอดคล้องกับ [4-6] ผู้วิจัยจึงเห็นว่า กลไกสำคัญในอันที่จะช่วยให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จ ใน การเรียนและพัฒนาบุคลิกภาพตนให้เกิดความเหมาะสม ตลอดจนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำเนินชีวิต คือ การมีระบบครูที่ปรึกษาที่เข้มแข็ง และมีครูที่ปรึกษาที่ดี ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษาตลอดระยะเวลาที่อยู่ในสถานศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขึ้น อันประกอบด้วย โครงสร้างการบริหาร โครงสร้างการปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน โดยเน้นให้ครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ครูที่ปรึกษา มีระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยด้วย เพื่อให้ครูที่ปรึกษา และผู้เรียน

มีโอกาสในการสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์ตลอดเวลาตลอดจนการมีหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาเพื่อเป็นการให้ความรู้ และเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเยาวชนนับเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากได้รับการดูแลและปลูกฝังที่ดี ย่อมเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การพัฒนาระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 การพัฒนารูปแบบระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ (System approach) ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ผลลัพธ์

3.1.2 การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประยุกต์ใช้รูปแบบซีพี (CIPP MODEL) [7] โดยประเมิน 4 ด้าน คือ 1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายตามขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา หัวหน้างานครูที่ปรึกษา ครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา และนักเรียนระดับ ปวช. ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดภาคกลาง ได้แก่ อาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี จำนวน 7 แห่ง อาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 แห่ง และอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 7 แห่ง

3.2.2 ขั้นการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์บริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.2.3 ขั้นการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และด้านการฝึกอบรม

3.2.4 ขั้นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

3.2.5 ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้จริง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในขั้นทดลองใช้หลักสูตร

3.2.6 ขั้นการติดตามและประเมินผลหลังการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา หัวหน้างานครูที่ปรึกษา นักเรียนระดับ ปวช. ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

3.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556-2558

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3) ร่างรูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาและระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 5) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 6) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 7) นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ 8) นำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง และ 9) ติดตามและประเมินผล

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบ ทดสอบ ใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson แบบสอบถามใช้วิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient (α) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษา ประเมินโดยใช้รูปแบบซิป (CIPP Model) [7]

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสม

รูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.1.1 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลการศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงสรุปเป็นประเด็นเพื่อใช้ในการออกแบบรูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น แสดงดังรูปที่ 1

5.1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 ท่าน แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสม

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความเหมาะสม
1. (ร่าง) ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.73	0.45	มากที่สุด
2. ชั้นศึกษาปัจจัยนำเข้า(Input)	4.70	0.47	มากที่สุด
3. ชั้นกระบวนการ (Process)	4.75	0.44	มากที่สุด
4. ชั้นผลผลิต (Output)	4.73	0.45	มากที่สุด
5. ชั้นผลลัพธ์ (Outcome)	4.64	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.71	0.46	มากที่สุด

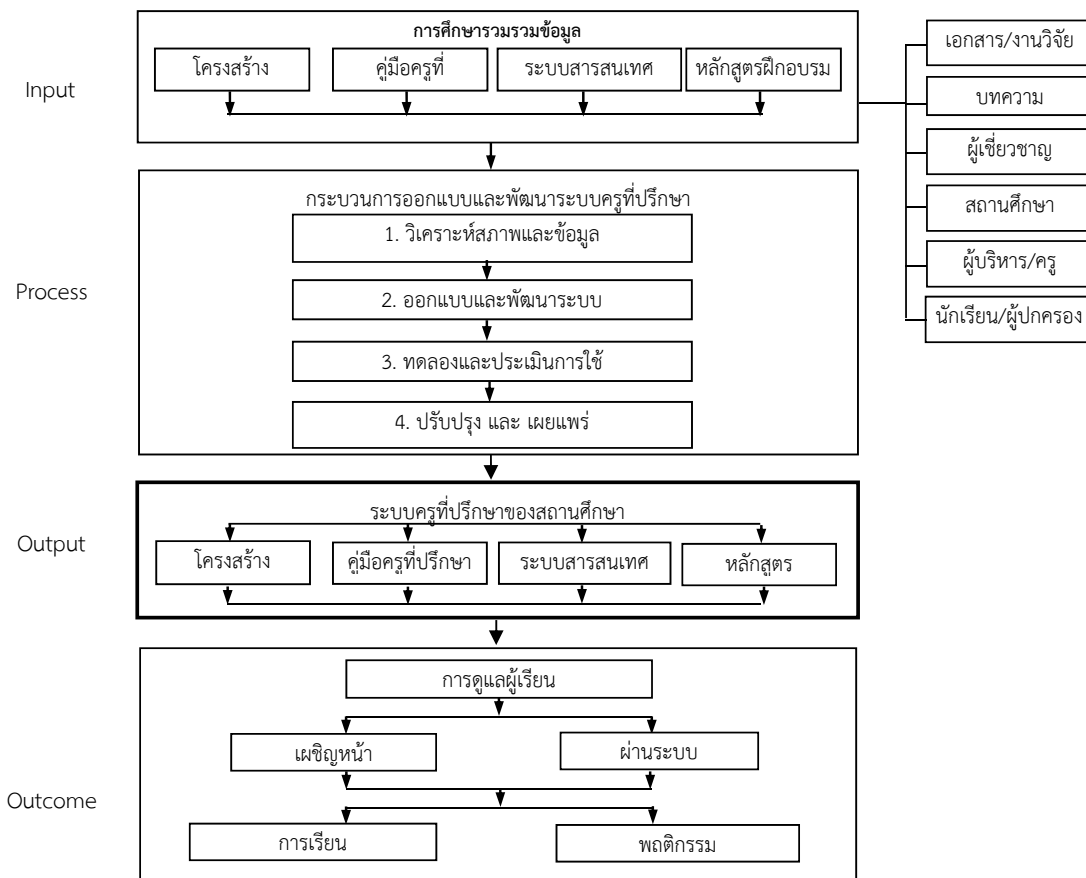
จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมรูปแบบการพัฒนา ระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.71 โดยชั้นกระบวนการที่ค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75

5.2 ผลการพัฒนาและประเมินคุณภาพของระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของระบบ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความเหมาะสม
1. โครงสร้างระบบครูที่ปรึกษา	4.70	0.50	มากที่สุด
2. คู่มือครูที่ปรึกษา	4.90	0.23	มากที่สุด
3. ระบบสารสนเทศ	4.85	0.29	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.82	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82 โดยผลการประเมินคู่มือที่ปรึกษา มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90

รูปที่ 1 รูปแบบการพัฒนาระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.3 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.3.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรที่นำไปใช้ในการพัฒนาระบบครูที่ปรึกษา ประกอบด้วยหัวข้อเรื่องทั้งหมด 5 หัวข้อเรื่อง ได้แก่ 1) บทบาทครูที่ปรึกษา 2) ครูที่ปรึกษาด้านวิชาการ 3) ครูที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัว 4) ครูที่ปรึกษาด้านประสานงานและอื่น ๆ และ 5) ครูที่ปรึกษาด้านกิจกรรมโฮมรูม แล้ววิเคราะห์หัวข้อเรื่อง (Topic Analysis) เพื่อนำไปกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยมีรายละเอียดของหลักสูตรที่ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) เนื้อหา (Content) เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิง

พฤติกรรมที่ได้วิเคราะห์ไปแล้ว 2) สื่อ (Media) เป็นการเลือกสื่อให้สอดคล้องเหมาะสม กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ตลอดจนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ 3) กิจกรรม (Activity) เป็นการกำหนดกิจกรรมระหว่างการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้แต่ละเนื้อหา ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และปฏิบัติงานที่มอบหมาย 4) การประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนการประเมินผลของชุดฝึกอบรมตามที่ได้ออกแบบไว้ ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร 2 วัน

5.3.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปผลดังนี้

1) ผลการประเมินสภาวะแวดล้อม (C) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลประเมินความสอดคล้องระหว่างหัวข้อเรื่องกับหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า มีความ

สอดคล้องและหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และ

2) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (I) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมทุกรายการ และผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 14 คน พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทุกหน่วย มีค่าระหว่าง 0.81-0.88 (ระดับความเชื่อมั่นสูงมาก) และผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรม แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมในขั้นตอนการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้

รายการประเมิน	เต็ม	เฉลี่ย	ร้อยละ
คะแนนทำแบบฝึกหัด	35	28.93	$E_1 = 82.65$
คะแนนทำแบบทดสอบ	35	29.64	$E_2 = 84.69$
คะแนนปฏิบัติงาน	38	28.13	80.36

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบฝึกหัดร้อยละ 82.65 คะแนนจากการทำแบบทดสอบร้อยละ 84.69 คะแนนจากการปฏิบัติงานร้อยละ 80.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจ ต่อการจัดฝึกอบรมในระดับมากที่สุด

3) ผลการประเมินกระบวนการ (P) เป็นการนำเอาหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านกระบวนการทดลองใช้หลักสูตรไปใช้อบรมจริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 16 คน ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมในขั้นตอนการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง

รายการประเมิน	เต็ม	เฉลี่ย	ร้อยละ
คะแนนทำแบบฝึกหัด	35	29.63	$E_1 = 84.64$
คะแนนทำแบบทดสอบ	35	29.94	$E_2 = 85.54$
คะแนนปฏิบัติงาน	38	29.50	84.29

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบฝึกหัดร้อยละ 84.64 คะแนนจากการทำแบบทดสอบร้อยละ 85.54 คะแนนจากการปฏิบัติงานร้อยละ 84.29 ซึ่งสูงกว่า

เกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจ ต่อการจัดฝึกอบรมในระดับมากที่สุด

4) ผลการประเมินผลผลิต (P) เป็นการประเมินความเหมาะสมเพื่อติดตามการนำรูปแบบระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ โดยความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.55) หัวหน้างานครูที่ปรึกษาที่มีต่อครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.56) และนักเรียนที่มีต่อครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.67)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การพัฒนาและประเมินระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์

6.2 การพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม การประเมินสภาวะแวดล้อมของหลักสูตรฝึกอบรม จากการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากก่อนการกำหนดรูปแบบ ได้มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของระบบครูที่ปรึกษาโดยสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และครูที่ปรึกษาถึงปัญหาตลอดจนแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษาที่เหมาะสม หรือสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาอาชีวศึกษา และบริบทของภาระงานของครูที่ปรึกษาแล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวล สังเคราะห์ และประเมินเบื้องต้นก่อนแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินนั้นมาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี [8] ซึ่งเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดเป็นร่างหลักสูตรโดยการวิเคราะห์หัวข้อเรื่องเพื่อให้ได้หัวข้อหลักและหัวข้อย่อยแล้วนำมากำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และนำมาสร้างชุดฝึกอบรมซึ่งประกอบด้วย หัวข้อเรื่องทั้งหมด 5 หัวข้อเรื่อง ได้แก่

- 1) บทบาทครูที่ปรึกษา
- 2) ครูที่ปรึกษาด้านวิชาการ
- 3) ครูที่ปรึกษาด้านบุคลิกและการปรับตัว
- 4) ครูที่ปรึกษา

ด้านประสานงาน 5) ครูที่ศึกษาด้านกิจกรรมโฮมรูม โดยมีเนื้อหา สื่อประกอบการฝึกอบรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ แบบประเมิน และการกำหนดวิธีการสอน ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบหลักของหลักสูตรซึ่งสังกัด [9] และ Taba [10] ได้ให้แนวคิดสอดคล้องกันไว้ว่า ทุกหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใด ๆ ก็ตามจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบของหลักสูตรซึ่งมีความต่อเนื่องสอดคล้องกัน ได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎี และคนอื่น ๆ [11] กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้บุคคลสามารถทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้โดยที่บุคคลนั้นไม่เคยทำมาก่อน การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนโดยยึดหลักประสบการณ์ของการศึกษา

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

7.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) ควรให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นำไปใช้ในการฝึกอบรมครูที่ปรึกษาในสถานศึกษา

2) ควรสร้างเครือข่ายวิทยากรฝึกอบรมการพัฒนาและประเมินระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาให้นำไปพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของครูที่ปรึกษาอย่างแท้จริง

7.1.2 สถานศึกษา

1) ควรนำรูปแบบการพัฒนาและประเมินระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้จัดฝึกอบรมตลอดจนรวบรวมปัญหาอุปสรรคในการนำรูปแบบไปใช้เพื่อมาปรับปรุงพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

2) ควรพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3) ควรดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ สำหรับการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาได้อย่างถูกต้องตามหลักการและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการติดตามประเมินผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามแผนปฏิบัติงานแล้วสรุปผล ประเมินผล และรายงานสถานศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาและประเมินระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมของครูที่ปรึกษา

7.2.2 ควรมีการวิจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาและประเมินระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

7.2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการพัฒนาและประเมินระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

8. กิตติกรรมประกาศ

ทุนวิจัยบางส่วนได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

9. เอกสารอ้างอิง

[1] Ratikorn Keaw. (1999). Guidance service management state according to the expectation and reality of Educational Opportunity Expansion School in Phetchabun. Master Degree of Education :

- Psychology Guidance Faculty of Graduate Studies, Naresuan University. (in Thai)
- [2] Department of Mental Health. (2001). Teacher manual of Student aid administration system. Bangkok : Uranus Group. (in Thai)
- [3] Office of the Vocational Education Commission. (2013). [Online]. Test and Evaluate Regulation, Vocational Certificate Program [cited June 10, 2014]. Available from : <http://www.vec.go.th> (in Thai)
- [4] Kachet Kingchana. (1999). Roler and Duties of counselor teacher in plave of education of Office of the Vocational Commission. Chiang Rai : Thoeng Industrail and Community Education College. (in Thai)
- [5] Somyot Phankasikorn. (1999). The truth roles and Expected of counselor teacher in outlook of Lumpang Technical College's students. Independent Study. Faculty of Graduate Studies, Chiang Mai University. (in Thai)
- [6] Somlak Phrommeenate. (2004). Counselor Administration System of students in basic education. Phisanulok : Faculty of Education, Naresuan University. (in Thai)
- [7] Stufflebeam. Daniel L. et. (1971). Educational Evaluation and Decision Making. Itasca Illinois : Peacock Publisher Inc.
- [8] Pisit Methapatara. (2006). Teaching Document 200401 Development of vocational and technical education curriculum. Bangkok : King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- [9] Sa-ngad Uthranun. (1989). The Basics and Principles of Curriculum Development. 3rd Ed. Bangkok : Mitr Siam. (in Thai)
- [10] Taba, Hillda. (1962). Curriculum Development : Theory and Practice. New York U.S.A. : Harcourt, Brace & World, Inc.
- [11] Krich Sintanakul, Pairote Stirayakorn, Charun Sanrach and Pisit Methapatara. (2013). "The Development of Training Course for Preparing Blended Learning Teaching Plan for Computer Curriculum Teacher." Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok. Vol.4 No.1 : 28-35. (in Thai)